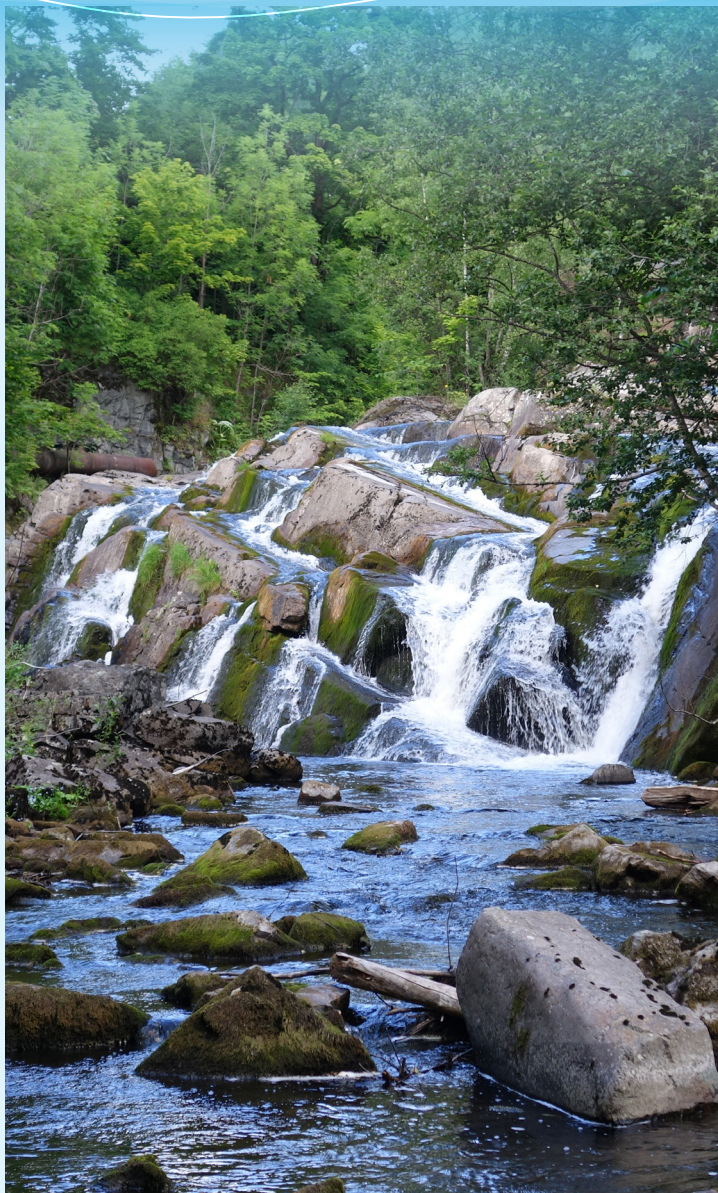

Lomma

Lengde: 30 km

Nedbørsfelt: 109 km²

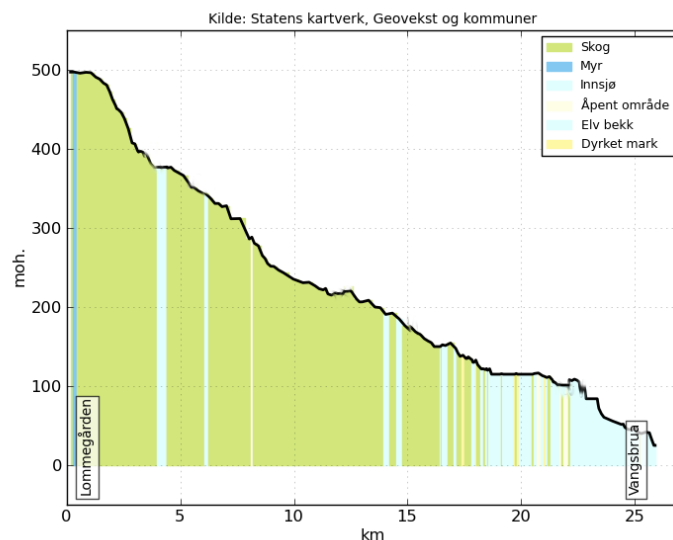
Gj.snittlig vannføring: 1,9 m³/s

Lomma (Lommedalselva) kommer fra området ved Kapitteljern (496 moh.) øst for Gyrihaugen på Krokskogen. Hovedtilsigene er Store Lomma og Lille Lomma, Tverrelva, Vesleelva, Burudelva og Einebekken. Det to sistnevnte regnes som grense mellom Lommedalen og Bærums Verk.

Lille Lomma kommer fra vest (passerer bl.a. Plas-sedammen) og Store Lomma kommer ned

forbi Monsebråtan. Både skogsbilvei og løype følger Lomma fra By og innover. Lomma renner gjennom hele Lommedalen og ut i Sandvikselva ved Vøyenenga i Bærum. Vøyenenga er en tidligere flomslette der Lomma møter Isielva og danner Sandvikselva.

Vannene Trehørningen (i Hole kommune), Byvann, Småvann og Aurevann inngår i Bærums drikkevannsforsyning. Fra Søn-

dre Heggelivann i Sørkedalsvassdraget overføres vann til Trehørningen gjennom en ca 2,5 km lang tunnel.

Elva ble benyttet til tømmerfløting fram til 1967. Det har ellers vært sagbruk og jernverk langs denne.[3] Den eldste sagan lå ved Vigfoss på Helset og senere stangjernhammer ved Bærums Verk.[4]

Nord for Bærums Verk etablerte verket en mølle i tiden før 1825.

Fosser

Fossene i Lomma har vært brukt til å drive kverner og møller, sager og kraftverk. Disse er Løkkafossen øst for Nedre Bjerke (Løkka), Møllefossen, Sandbrufossen ved Sandbruhagan, , Trangfoss, Trulsrudfossen like ovenfor Trulsrudholmen, Verksfossen i det trange

Kraftproduksjon

Det har vært ni kraftverk langs Lomma. Det eldste kom i drift i 1915. Spikerbrukfallet kraftstasjon er den eneste gjenværende. Den ble bygget i 1914, og forsynte Vestre Bærum med strøm. Glitredammen, som hadde vært oppdemmet som vannmagasin siden 1600-tallet, ble anlagt som inntaksdam. I 1950 overtok Bærum kommune alle. Navnet Spikerbrukfallet har sin

Sager

Guriby sag ligger ved Lomma sør for Solkollen. Den ble grunnlagt i 1856, og nedlagt i 1986. Sagen er verneverdig som industrimuseum.

Johnsrud Kasse- og Trevarefabrikk ble etablert 1881. Der fabrikken lå, hadde det fra 1636 vært drevet sagbruk under navnet Johnsrudsaga. Even Trulsen Jonsrud grunnla Jonsrud sag og mølle en gang før 1850. I 1882 ble oppgangssaga ombygd til sirkelsag, og en

Badekulper og vaskeplasser

Det er mange fine badekulper i Lomma: Hellerudhølen, Johnsrudsagdammen, Løkenhølen, Løkkafosdammen, Mattisplassdammen, Mølladammen, Plassehølen, Sandbrufosdammen og Skoledammen.

Fisk og fiske

Det finnes ørret og abbor som er interessante som sportsfisk i Lomma. Det finnes også ål, men ålen er rødlistet og fredet i hele landet.

Nedenfor Vøyendammen (Sandvikselva) er det anadrom strekning, fiskekort og andre begrensninger.

Det praktiseres tålt fiske i Lomma, hvilket vil si at det ikke noe form for fiskekort. Allemannsretten hjemler

I tidligere tider var det tømmerdrift, sagbruk og jernverk her – det ble drevet fløting i elva helt fram til 1967.

Tverrelva er elvemøte og veikryss/løypekryss der Store Lomma og Vesle Lomma møtes. Navnet er generelt brukt om steder der to elver møtes slik at den ene elva renner vinkelrett inn i den andre.

skaret mellom Kolsås og Gommerudfjellet, Vigfoss ved Helset, Spikerbrukfallet i utløpet av dammen og Vøyenfossen.

Det er tre fosser i Burudelva: Fossbakkfossen, Sleaskjulfossen og Sagfossen

bakgrunn i at det på stedet var tidligere var en vannhjulsdrevet stanghammer for utsmiing av spiker. Kraftstasjonen ved Spikerbrukfallet var i drift uavbrutt til 1975, og etter restaurering og utvidelse med et nytt aggregat ble stasjonen igjen satt i drift i 1982 med ny bygning i tilknytning til den gamle, og med nytt aggregat og rørgate.

moderne suge- og trykketurbin ble montert under tømmerersaga som drivkraft for både sag, mølle og kassefabrikk. Virksomheten fikk eget elektrisitetsverk i 1915. Virksomheten ble nedlagt rundt 1980.

Ved fossen i Vesleelva lå allerede på 1600-tallet Åmots bekkevern. Ca 1900 ble ny Aamot sag og høvleri bygget, med rørgate fra Åmotdammen og ned til saga. Da saga brant i 1962, var den nedslitt og ute av bruk.

Burudvannet er et populært utfartssted, og Bærum kommune har nylig restaurert dammen og lagt forholdene godt til rette for bading og friluftsliv i vannet.

ferdsel i og langs elva. Det eneste å forholde seg til er et minstemål på ørret, 25 cm.

Det er mange fiskeplasser for dem som vil oppleve urbant ørretfiske, særlig i de dype partiene rundt Mølladammen skole og i Glitredammen. Dessverre har grunneier gjerdet med strøm rundt hele Glitredammen, så ferdselen ned til vannet er vesentlig begrenset.

Vannkvalitet

Lomma er satt til å ha miljøtilstanden «God» målt etter vannforskriftens klassifikasjonssystem (EUs Vanndirektiv) for økologisk og kjemisk tilstand.

Kulturminner

Rester etter sager og kraftproduksjon som nevnt over kan vi finne langs vassdraget. I tillegg finnes det mye annen kulturhistorie knyttet til elva – da først og fremst til jernverket på Bærums Verk. Bærums jernverkshistorie begynte på slutten av 1500-tallet. Den første smeltehytta på Bærums Verk ble drevet under Kong Christian IV. Fra 1624 overtok Det Norske Jern-

kompani driften (1624–1640), etterfulgt av nederlenderen Gabriel Marcelis (1641–1664), familien Krefting (1664–1769) og Conrad Clausen (1773–1785). Så overtok Peder Anker (1791–1824), etter han familien Wedel Jarlsberg (1824–1898) og til sist familien Løvenskiold (1898–). Mange kulturminner fra tidligere tiders drift er å finne på Bærums Verk.

Naturmangfold

Når du vandrer langs Lomma, kan du oppleve eldre edelløvskog med stort mangfold av løvtrær og planter. Den fuktige leirjorda er grobunn for treslag som ask, alm, hegg, gråor, lønn, selje, rogn og bjørk. Her er også et rikt fugle- og dyreliv. Området fra Glitredammen og nordover til Guribysaga, samt Vesleelvaa opp til Bruløkka er beskrevet å ha svært høy naturfaglig verdi. Fra naturbase.no (Miljødirektoratet) kan vi blant annet lese følgende:

Rapporten i Naturbase konkluderer med:

- Lomma øvre er både viktig viltområde og en viltkorridor samtidig som det er stort potensiale for å huse organsimegrupper som moser, sopp, lav og insekter
- Det går flere trekkveier for elg i området. Langs vassdraget er det helårsbiotoper for rådyr. Deler

av strekningen er jaktområde for flere arter av flaggermus

- Fuglelivet er rikt og omfatter bl.a. spurvefugl, spetter og ender
- Det er elvemusling et par steder i elva

Konklusjon/forvaltning: Lomma er en viktig landskapsøkologisk korridor i et intensivt drevet kulturlandskap. Sammen med Sandvikselva og Isielva danner Lomma en sammenhengende korridor fra sjøen til marka. Inngrep som fragmenterer grøntkorridoren må unngås. Arealer som ligger i tilknytning til andre registrerte lokaliteter er særlig viktige. Funn av elvemusling, sterke viltinteresser og en generelt rik ferskvannsfauuna tilsier verdi som svært viktig (A verdi).

